

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَشْرَاطُ عَدَالَتِ شَرْعِي
در مناصب اجتماعی

محمد دانیاری

سرشناسه: دانیاری، محمد
 عنوان و نام پدیدآور: اشتراط عدالت شرعی در مناصب اجتماعی / محمد دانیاری
 مشخصات نشر: قم، زمینه‌سازان ظهور امام عصر(عج)، ۱۴۰۰
 مشخصات ظاهری: رقعی، ۲۴۰ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۳-۷۲-۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه: ص. [۲۳۶] - ۲۴۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: اسلام و عدالت (فقه)
 موضوع: استخدام دولتی - مناصب شغلی
 رده بندی کنگره: BP ۱۹۸/۶
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۷۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۶۶۸۹۷

اشترط عدالت شرعی در مناصب اجتماعی

مرکز پخش:

قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، طبقه آخر، پلاک ۱۷۶، تلفن: ۰۲۵۳۷۸۳۲۷۰۷

مولف: محمد دانیاری

ناشر: زمینه‌سازان ظهور امام عصر(عج)

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۴۰۰

چاپخانه: زمزم

ناظر چاپ: موسی رضائی پور امام

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۱۰	 فصل اول: کلیات
۱۱	پیشگفتار
۱۴	اهمیت و ضرورت موضوع
۱۷	هدف از طرح موضوع
۱۹	 فصل دوم: مفاهیم
۲۰	بخش اول: تفسیر لغوی عدل و شرع
۲۰	تفسیر لغوی عدل
۲۴	بررسی معنای عدل در آیات قرآن کریم
۲۵	رعایت عدالت، امری وجوبی
۲۶	برخورد خداوند با بندگان از روی فضل
۲۸	تعریف شرع
۳۱	بخش دوم: تعریف عدالت در اصطلاح فقهاء
۳۱	۱. تعریف عدالت در حدیث عبدالله بن ابی یعفور از امام صادق (ع)
۳۲	۲. تعریف شیخ طوسی از عدالت
۳۴	۳. نظرات محقق حلی در مورد عدالت
۳۴	۴. تعریف عدالت از نظر علامه حلی
۳۵	۵. تعریف شهید اول از عدالت
۳۵	۶. تعریف شهید ثانی از عدالت
۳۶	۷. تعریف حر عاملی از عدالت
۳۸	۸. تعریف صاحب جواهر از عدالت
۴۱	۹. تعریف سید محمدکاظم طباطبایی یزدی از عدالت
۴۱	۱۰. تعریف حضرت امام خمینی (ره) از عدالت
۴۵	۱۱. تعریف دیگر عدل

۴۶.....	موانع عدالت.....
۵۶.....	اختلافات تعبیر علما در مورد معنی اصرار.....
۵۷.....	تعریف مروت و اعتبار آن در عدالت.....
۵۸.....	جنبه‌های مختلف عدالت.....
۶۱.....	بخش سوم: عدالت خدا.....
۶۱.....	تعریف عدل الهی از دیدگاه شهید مطهری.....
۶۳.....	اشاره‌ای مصداقی به عدالت خدا.....
۶۵.....	دلایل عدل الهی.....
۶۶.....	عدل در زمره‌ی اصول مذهب تشیع.....
۶۸.....	عدل الهی در تکوین و تشریع.....
۷۰.....	فصل سوم: مقوّمات عدالت شرعی
۷۱.....	مقدمه.....
۷۲.....	بخش اول: واجبات شرعی.....
۷۵.....	مصداقی از عامل به انجام واجبات و ترک محرمات.....
۷۵.....	تقوی.....
۸۲.....	کسب معارف و احکام دین.....
۸۴.....	مسائل عبادات نماز، زکات، خمس، روزه، حج، امر و نهی.....
۱۰۴.....	بخش دوم: محرمات شرعی.....
۱۰۴.....	مقدمه.....
۱۰۵.....	معنی کبیره و تعداد آن.....
۱۰۷.....	تقسیم گناه به کبیره و صغیره.....
۱۰۸.....	معنی کبیره و صغیره.....
۱۰۸.....	گناه کبیره چیست؟.....
۱۶۲.....	فصل چهارم: اشتراط عدالت در مناصب اجتماعی
۱۶۳.....	مقدمه.....
۱۶۴.....	بخش اول: اشتراط عدالت در قاضی مسلمان.....
۱۶۴.....	۱. نظرات شیخ طوسی در مورد عدالت قاضی:.....

- روایاتی در خصوص قاضی عادل..... ۱۶۵
- إذا ثبت عنده عداله فهل يعود الی بحث فی قضاء ثان؟..... ۱۶۷
- اگر دو شاهد غریب، شهادت دهند..... ۱۶۷
- صفه الکاتب (نویسنده)..... ۱۶۸
- صفه القاسم (قسمت کننده)..... ۱۶۹
۲. نظرات محقق حلی در بحث قضاء در کتاب مختصر المنافع..... ۱۷۰
۳. نظرات شهید اول در کتاب دروس در مبحث قضاوت..... ۱۷۱
۴. نظرات شهید ثانی در شرح لمعه در مبحث قضاوت..... ۱۷۲
- شرایط قاضی منصوب از طرف امام(ع)..... ۱۷۵
۵. نظرات حضرت امام (ره) در تحریر الوسیله در مبحث کتاب قضا..... ۱۷۷
- عمل امام علی(ع)..... ۱۸۰
- نتیجه..... ۱۸۰
- بخش دوم: اشتراط عدالت در شاهد..... ۱۸۲
۱. نظرات شیخ طوسی در مبسوط در مبحث کتاب شهادات..... ۱۸۲
۲. نظرات ابوصلاح حلبی در کتاب کافی در خصوص شاهد..... ۱۸۵
۳. محمد بن إدريس حلی در سرائر در مبحث کتاب شهادات..... ۱۸۵
۴. نظرات شیخ جعفر حلی (محقق حلی) در کتاب مختصر المنافع در خصوص شهادات..... ۱۸۸
۵. نظرات محقق حلی در کتاب شرائع الاسلام در باب شهادات..... ۱۸۹
۶. علامه حلی در تحریر الاحکام و در کتاب شهادات..... ۱۹۳
۷. شهید ثانی در شرح لمعه در باب شهادات..... ۱۹۳
۸. نظرات حضرت امام (ره) در تحریر الوسیله در مبحث کتاب شهادات..... ۱۹۵
۹. نظرات سید گلپایگانی در کتاب شهادات جلد اول در خصوص بحث شاهد..... ۱۹۶
- صفات شهود..... ۱۹۶
- بخش سوم: اشتراط عدالت شرعی در امام جماعت..... ۲۰۱
۱. نظرات سلاّر بن عبدالعزیز در کتاب مراسم العلویه در خصوص نماز جماعت..... ۲۰۱
۲. نظرات شیخ طوسی در کتاب مبسوط مبحث نماز جماعت..... ۲۰۱
۳. شیخ طوسی در کتاب رسائل العشر در بیان احکام جماعت می‌فرماید..... ۲۰۲

۴. ابن ادریس حلی شرائط امام جماعت را اینگونه بیان می‌کند.....	۲۰۲
۵. نظرات محقق حلی در کتاب معتبر در بحث از نماز جماعت.....	۲۰۳
۶. نظرات فقیه کرام یحیی بن سعید حلی در کتاب جامع للشرائع در مورد نماز جماعت.....	۲۰۸
۷. نظرات شهید ثانی در کتاب شرح لمعه در مبحث باب نماز جماعت.....	۲۰۹
۸. نظرات شهید ثانی در کتاب مسالک الافهام جلد ۱ در مبحث نماز جماعت.....	۲۱۰
۹. نظرات امام (ره) در کتاب تحریر الوسیله باب صلاه درمورد شرایط امام جماعت.....	۲۱۱
بخش چهارم: اشتراط عدالت در امام جمعه.....	۲۱۵
۱. نظرات ابو صلاح حلبی در کتاب الکافی در مبحث نماز جمعه.....	۲۱۵
۲. نظرات محمد بن ادریس حلی.....	۲۱۵
۳. محقق حلی، کتاب المعتبر، بحث نماز جمعه در بحث از عدالت امام جمعه چنین می‌فرماید.....	۲۱۵
۴. نظرات شهید ثانی در باب نماز در مورد نماز جمعه و شرایط امام جمعه.....	۲۱۹
۵. شیخ جواهر در کتاب جواهر الکلام ج ۱۱ در مبحث نماز جمعه شرایط امام جمعه را اینگونه بیان می‌کند که.....	۲۱۹
۶. نظرات علماء اهل سنت و امامیه در باب نماز جمعه در خصوص شرایط امام جمعه.....	۲۲۰
بخش پنجم: اشتراط عدالت در ولی فقیه.....	۲۲۱
اصل ۱۰۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۲۲۶
خاتمه و نتیجه گیری.....	۲۲۷
تبیین ماهیت عدالت شرعی از نظر مؤلف.....	۲۲۸
تعریف عدالت شرعی.....	۲۲۸
رد این شبهه که چرا قرآن کریم به احصاء گناهان کبیره نپرداخته است:.....	۲۳۱
عدالت شرعی در مناصب اجتماعی.....	۲۳۳
پیشنهادهات.....	۲۳۵
فهرست منابع.....	۲۳۶

عدالت شرعی چیست؟ و چگونه به وجود می‌آید؟ آیا میان مناصب اجتماعی با عدالت، رابطه‌ای وجود دارد؟ به طور اساسی چه مناصبی نیازمند به عدالت می‌باشند این سؤالات و سؤالات بسیار دیگر ما را بر آن داشت که به تبیین ماهیت عدالت شرعی و اشتراط آن در مناصب اجتماعی بپردازیم.

خداوند متعال که عامل بالذات است از طریق هدایت تشریعی خود تکالیف و وظایفی را برای انسانها مقدر فرموده و به وسیله‌ی پیامبران آنها را به بشر ابلاغ نموده است و انسانها را نیز به طور فطری خداجو و عدالت خواه خلق نموده تا به دنبال تقرب به آن عادل مطلق باشند لکن در این مسیر مجال داد تا با استفاده از قوه عقل، مختار باشند که راه هدایت را در پیش گیرند یا خیرا کسانی که راه هدایت را که همان انجام تکالیف و امتثال امر پروردگار است در پیش گیرند همان مصداقان عادل شرعی می‌باشند یعنی عدالت شرعی در افراد، در صورتی به وجود می‌آید که اطاعت امر مولایشان نموده باشند. لذا اهمیت تکالیف از دو بعد می‌باشد یکی اینکه اطاعت فرمان خداست و دیگری اینکه عامل عدالت در انسانها و در نهایت سعادت آنها است.

ضرورت شناخت تکالیف که همان اوامر و نواهی پروردگار یکتا هستند برای رسیدن به عدالت از اینجا مشخص می‌شود لذا از اهداف

این کتاب بیان اوامر و نواهی است که مخالفت با آنها موجب زایل شدن عدالت شرعی می‌گردند.

با عنایت به این که اتقان مطالب فقهی از کتب فقههای قدیم می‌باشد و کتب مرجع جهت استناد و بررسی در خصوص موضوعات مذکور از آنها بدست می‌آید و قریب به اتفاق این کتابها به عربی نگارش یافته اند و در کتب فارسی به ندرت به این موضوعات پرداخته شده یا بعضاً کتابهای فقهی به فارسی ترجمه شده اند لذا پیشینه‌ی این مطالب آراء و نظرات و کتابهای فقهاء قدیم و بعضاً جدید می‌باشد که به شیوه‌ی کتابخانه‌ای جمع آوری شده است.

این کتاب مشتمل بر چهار فصل می‌باشد: در فصل اول کلیات ذکر شده است در فصل دوم به ذکر مفاهیم و تعریف لغوی و اصطلاحی عدالت از دیدگاه فقهاء، عوامل زوال عدالت، عدالت خدا، و عدل در تکوین و تشریع پرداخته شده است. فصل سوم مقومات عدالت شرعی که عبارتند از: انجام واجبات و ترک مجرمات و در فصل چهارم اشراط عدالت در مناصب اجتماعی اعم از: قاضی مسلمین، شاهد، امام جماعت، امام جمعه و ولی فقیه بررسی گردیده است و در پایان بحث، نتیجه‌گیری از مطالب صورت گرفته است.